

VI

Vlastivěda

I. stupeň

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU**Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu**

- Obsah vyučovacího předmětu „Vlastivěda“ (VI) je tvořen částí obsahu vzdělávacího oboru „Člověk a jeho svět“ pro I. stupeň a jsou v něm integrovány tematické okruhy průřezových témat. Vede k naplnění očekávaných výstupů RVP ZV.
- Název vyučovacího předmětu je zvolen v důsledku rozdělení zmíněného vzdělávacího oboru do několika vyučovacích předmětů, kdy na vyučovací předmět „Prvouka“ (Prv) realizovaný v 1. období navazují ve 2. období vyučovací předměty „Vlastivěda“ (VI) a „Vlastivěda“ (VI).
- Název „Vlastivěda“ (VI) byl zvolen pro tradiční pojetí jeho vzdělávacího obsahu pro dané období.
- Do obsahu vzdělávacího předmětu jsou zařazena témata týkající se člověka, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky a dalších, uplatňuje se pohled do historie i současnosti.
- Vzdělávání v tomto vyučovacím předmětu rozvíjí poznatky, dovednosti a zkušenosti žáků získané ve výchově i v rodině. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti; utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, všimnout si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvarů, soustředěně je pozorovat a přemýšlet o nich a chránit je. Na základě poznání sebe a svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům, včetně situací ohrožení, učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Při osvojování poznatků a dovedností se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.
- Podmínkou úspěšného vzdělávání v tomto vyučovacím předmětu je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitelů. Propojení této vzdělávací oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládání nových životních situací, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.
- Vzdělávací obsah předmětu je členěn do tří tematických celků, odpovídajících tematickým okruhům vzdělávacího oboru RVP ZV:
 - „Místo, kde žijeme“
 - chápání organizace života v obci, ve společnosti
 - praktické poznávání místních, regionálních skutečností a utváření přímých
 - postupné rozvíjení vztahu k zemi, národní cítění
 - „Lidé kolem nás“
 - upevnění základů vhodného chování a jednání mezi lidmi, soužití lidí
 - uvědomování si významu a podstaty tolerance, pomoci, solidarity, úcty,
 - seznamování se se základními právy a povinnostmi, se světem financí
 - směřování k výchově budoucího občana demokratického státu

„Lidé a čas“

- orientace v dějích čase, postup událostí a utváření historie věcí a dějů
- snaha o vyvolání zájmů u žáků samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat
- Do vyučovacího předmětu „Vlastivěda“ (VI) jsou zařazeny tematické okruhy průřezových témat: „Výchova demokratického občana“, „Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech“, „Multikulturní výchova“.
- Vyučovací předmět „Vlastivěda“ (VI) je na I. stupni vyučován jako samostatný předmět v ročnících:

• 1. ročník	...	0 hod / týden
• 2. ročník	...	0 hod / týden
• 3. ročník	...	0 hod / týden
• 4. ročník	...	2 hod / týden
• 5. ročník	...	2 hod / týden
- Výuka probíhá v kmenových učebnách, na školní zahradě a v areálu školního dvora, v počítačové učebně při využívání výukových programů, součástí výuky předmětu jsou vlastivědné vycházky, exkurze, atd.
- Vzdělávání ve vyučovacím předmětu „Vlastivěda“ (VI) směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:
 - orientaci ve světě informací a k časovému a místnímu propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
 - rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech
 - přirozené vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
 - objevování a poznávání všeho, co žáka zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
 - orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí

- Kompetence k učení
 - zadáváme žákům motivační domácí úkoly - umožňujeme jim vybrat si z nabídky domácích úkolů
 - požadujeme od žáků prezentaci výsledků domácích úkolů
- Kompetence k řešení problémů
 - nabízíme žákům k řešení úkoly, které vyžadují propojení znalostí z více vyučovacích předmětů i využití praktických dovedností z různých oblastí lidské činnosti, a tudíž i více přístupů k vyřešení
 - nebráníme žákům při vlastní volbě pořadí vypracování úkolů
- Kompetence komunikativní
 - vytváříme dostatečný prostor pro vyjadřování žáků při problémovém vyučování
 - vedeme žáky k maximální možnosti samostatné ústní i písemné prezentace (samostatná práce, projekty, referáty, řízené diskuse, komunitní kruhy)
- Kompetence sociální a personální

- zařazujeme do výuky práci v týmu, zdůrazňuje pravidla kvalitní spolupráce a nutnost vzájemné pomoci
- orientujeme se na skupinovou práci, spolupráci ve třídě, vzájemnou pomoc při učení
- Kompetence občanské
 - vyžadujeme od žáků hodnocení vlastního chování i chování spolužáků, hledání společného řešení při nedodržování pravidel třídy či školního řádu - vyžadujeme od žáků přijetí zodpovědnosti za plné dodržování pravidel třídy i školního řádu
 - zadáváme žákům konkrétní příklady z každodenního běžného života
- Kompetence pracovní
 - vyžadujeme od žáků zhodnocení vlastní práce i práce spolužáků a návrhy na zlepšení
 - vedeme žáky k tomu, aby získané poznatky využívali při konkrétních činnostech propojených s praktickým životem a zdůrazňujících vztah k volbě povolání - hraní rolí, diskuse, skupinová práce, pokusy a experimenty